

no Lab. 1840-88); s'havia usat algun concurrent: «abunda aquella ciutat de advocats, notaris i procuradors, mariners, pescadors i molta *pobretalla*», «les més de les cases, ab una canya un poc llarga, és cosa de arribar a les teulades, sent casi tot aquell barri, de *pobretalla*», B. de Maldà (*Excursions*, 53, 95; Lab. així i per confusió amb l'anterior *pobressalla*, *-assalla*, ell i Belv.); *pobrissalleria*, *pobralla*. *Pobrissó* [Vogel]; *pobrissenc*; *pobrissoi*; *pobrisso*; *pobriu*; *pobró*; *pobrus*; *pobretó* i *pobric* [Lab. 1864]; *pobreteria* [Lab. 1840]; *pobretejar*.

Empobrir [Llull]: «enaxí destrovia ses gents, qui a les corts feyen grans messions, e tota sa terra *empobria* per la gran messió que feya», *Merav.* (Ag. I, 229); *empobridor*; *empobrimet*; *desempobrir*; poc usuals *apobrir*, *-ida*, *-iment*, *-idor*, en realitat calcs del francès per part de l'afrancesat Lacav.

CULTISMES: *Paupèrrim*, ll. *paupèrrimus* superlatiu de *pauper*. *Paupertat*. *Pauperisme*. *Paupèria* [ant. La-bèrnia]. *Depauperar* [Belv.]; *depauperació*.

POC, del ll. PAUCUS, -A, -UM, 'poc nombrós'. □ 1.ª doc.: *pauc*, *Homilies*; *poc*, 1250.

«Si pren om penitència de sos pecatz --- e-n reté ab si negú, *pauc* li val sa penitència --- *pauc* prod li té aquela penitència», f° 5r6, 12; on *au* no ve de provençalisme, com s'ha dit, sinó del fet que en el S. XII encara no s'havia monoftongat del tot el diftong AU (sí bé ja devia sonar aproximadament *ou* o bé *ôp*). En canvi sí que hi ha provençalisme en algun ms. de Llull (sens dubte degut a un copista de Montpeller): «aquell hom havia *poques* lretes e sabia *poch*», «gran maravella se donava com la fe christiana no era preycada entre los infaelz --- car a gran honor covenen totes aquestes coses ésser de *pochs* duptades», *Merav.* (Ag. II, 6.22, 9.22); on un altre ms. porta també les formes amb *o* en el primer cas i *pauch* en el segon, i el ms. seguit en l'ed. *NCL*. llegeix *poques lretes e sabia pau* i després *ésser pau duptades* (III, 104.26, 108.2); altrament: «és-me semblant que si vós no sabets ço que Déus és, que enaxí per *pocha* de ocasió lo menyspreats, com lo home féu en la péra que no conexia, que per un diner la donà», *ibid.* (Ag. I, 13.3), on l'altre ms. porta *pocha occasió* i *NCL*. llegeix com aquell (I, 36.7).

Així mateix en docs. ben arcaics trobem ja la forma amb *o*: «Dix Maria *Pocha* a 'N G. Clerge --- que fembres eretges --- s'ajenolaven ---», «encara diren més: que *pocs* albergs avie en Gósal que no i ting<u>esen --- eretges ---», doc. de l'Alt Cardener a. 1250 (PPujol, *DocVgUrg.*, 15.1, 15.20). «Miràvem los genys con tiraven --- e vim fumar lo val, per una cava que ls sarrains havien feta dejús, endret del per-treyt, e quant Nós ho vim pesà-ns mortalment que tota la messió que feyta havíem, e la tarda que feyta havíem fóra perduda --- e que vissem perdre en una *poca* d'ora pesà-ns molt», Jaume I (*Crònica*, Ag., 118.5f.). I *poc* és també la forma de les *Vides*R («donec-li un *poc* a menyar», més avall un *pauc* a menyar 49r2).

Pròpia del català medieval és l'acc. 'petit', que és la que està a la base del nom *Maria Poca* del doc. de 1250 i és ja molt freqüent en Llull i en Jaume I: «tres infants *pochs*», *Blanq.* (*NCL*. II, 91.17, si bé *petitz* en el ms. P) i *Gentil*, 117; i en «acuyll's a un puç ab aquella companya que havia, e --- gitaven pedres grosses e *poques* als de jus, per ço que no pujassen», *Cròn.*, Ag., 46.5. Així mateix fins al S. xv; moltes cites *D'Ag.*, § 2, autors als quals es pot encara afegir Eiximenis: «L'abat de Cluic, qui era hom *poc* e grosset de ventre», *Dotzèn* (*NCL*. VI, 86).

És també significat normal en l'occità antic *pauc*, i existí en les altres llengües hispàniques, on té menys extensió; en portuguès, on se'n cita algun testimoni antic i onomàstic (Leite de Vasconcelos, *Opúsculos*, III, p. 433), especialment en el Nord: tres *Vila Pouca* a la zona de Tras-os-Monets i Minho, i dues a la Beira Alta; i en castellà, on apareix només en el S. XII-XIII i en textos de la zona NE. (*Cid*, Berceo, doc. de 1213 de Cast. del Nord); *DECH* IV, 585a53ss.; i en diversos patuesos del N. de França. El punt de partida en llatí estigué en l'acc. 'poc abundant' (*uti pauco sermone* St. Jeroni etc.), i apareix consumat en algun text tardà de procedència hispànica o suditaliana, com la *Peregrinatio Aetherae* i el *Codex Cavensis* (Löfstedt, *Peregr.*, 338; *Studi Mediev.* II, 444); cf. Spitzer, *Lexikk*, 104, i *Litbl.* LV, 58; Wartburg, *ZRPb*. xli, 620.

Modernament la forma *pòk*, *pòka*, és general a tot el nostre domini lingüístic; l'única excepció, que afecta el femení i el diminutiu, es redueix a les valls d'Aneu, Boí, Alta Ribagorçana i Aran, que hi tenen formes en -g: «aigua n'hi ha *pòga*» Alós (1932), *pogét*, *pogéta* 'dèbil, flaca' Borén (*Dicc. de Dial.* de l'IEC), Vall de Boí (*pòga* almenys a Taüll i a Irgo, 1953, avui a Boí *pòka*), «de fonts n'hi ha *pòges*» a la Vall de la Valira de Castanesa (Escané, 1957), *pòga* i *pòg-a-pòk* al centre i alts de la Vall d'Aran (1924-6); però ja *pòka* a la Baixa Vall d'Aran i des de Llavorsí cap al Sud i a l'Est. En el masculí és normal darrere -k que es mantingui la -o en els parlars ribagorçans fronterers: a Vilacarle *beł pòko* 'una mica', a Roda *u i ał tan pòko* 'n'hi ha tan poc', però l'adverbi 'tampoc' es diu *tapòk* (1957).

Per cert que és notable que AU s'hagi reduït a *ó*, en aquest mot, en els parlars occitans que confinen amb el cat. occid.: no sols a tota la Vall d'Aran sinó a la de Luixon (St. Mamet, Vall de Gouelh), i en el Cose-rans fins al seu extrem E. (Massat, *Bouts d. M.* I, II, 107; IV, 101) i en punts del Bearn (Rohlfs, *Le Gc.*, p. 131; Palay; però *pauc* a Bigorra i en el Gers). El cas es repeteix cap a la frontera italiana, on hi ha també *poc* en alguns parlars alpins i a Menton: Ronjat, *GrIstProvMod.* I, 368, però crec que a tort ho qualifica aquest d'«emprunts sporàdiques», car en gascó pirinenc el fet afecta una altra mitja dotzena de mots en AU, veg. *TopHesp.* II, 129-130 (§ 342).

Fraseologia: de *poc* o *per-a-poc* aplicat a persona dèbil: «PARTS DEL COS --- home chic ---; *home de poc*, *per a poc*: homo nauci, nebulo, futilis; ne quam, in-